

انْتَهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣٩﴾ وَإِنْ تَوَلَّوْا

انتهای دادند باز یقیناً الله بر آنچه میکنند عمل بصیرست * و اگر پشت گشتانند

فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَوْلَاكُمْ نِعْمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ النَّصِيرُ ﴿٤٠﴾

باشید عالم که الله است مولا شما. بس پر نعمت مولا است و بس پر نعمت نصیر *

وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ

و عالم باشید هر آنچه غنیمت گرفتید از اشیاء، هست از الله پنجم آن و از رسول

وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ إِن

و برای اقارب و یتیمان و مساکین و برای سبیل ماندگان اگر

كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلْنَا عَلَيَّ عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ

هستید دارای ایمان برالله و آنچه نازل کردیم بر عبد خود بروز فرقان،

يَوْمَ التَّفَقَّىٰ الْجَمْعِ ط وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ٤١ إِذْ أَنْتُمْ

روز متلاقی دو جماعت. والله است بر کل شیء قدير * آنگاه بودید

بِالْعُدْوَةِ الدُّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدْوَةِ الْقُصْوَى وَالرَّكْبُ اسْفَلَ

بدامنه وادی قریب و بودند بدامنه وادی دور و بود قافله پائین

مِنْكُمْ وَلَوْ تَوَاعَدْتُمْ لِاخْتَلَفْتُمْ فِي الْمِيعَادِ وَلَكِنْ لِيَقْضَى

از شما. ولو میکردید وعده بازهم اختلاف میکردید در میعاد^۱ و لاکن تا انجام دهد

اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا لِيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيْتِنَا وَ

الله امری که بود کردنی، تا هلاک شود هر که هلاک شدنی است صریحاً و

(۱) اگر وعده هم میکردید موفق نمیشدید که به محل یکجا برسید.

يُحْيِي مَنْ حَيٍّ عَنْ بَيْنَتِهِ^ط وَإِنَّ اللَّهَ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ^{٤٢} إِذْ

حیات ماند هر که حیات کند صریحاً. و یقیناً الله است بس سمیعٌ عَلِيمٌ * وقتی

يُرِيكَهُمُ اللَّهُ فِي مَنَامِكَ قَلِيلًا^ط وَلَوْ أَرَاكَهُمْ كَثِيرًا لَفِشَلْتُمْ وَ

نشان دادبتو آنها را الله در خوابت قلیل. و اگر نشان میدادت آنها را کثیر سست میشدید و

لَتَنَازَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَلَكِنَّ اللَّهَ سَلَّمَ^ط إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ

تنازع میکردید در امر و لکن الله داد سلامت. اوست علیم به محتوی

الضُّدُورِ ﴿٤٣﴾ وَإِذْ يُرِيكُمُوهُمْ إِذِ التَّقِيْتُمْ فِي آعْيُنِكُمْ قَلِيلًا

سینه ها * و نشان دادیم بشما آنها را؛ چون متلاقی شدید؛ در چشمهای شما قلیل

وَيُقَلِّلْكُمْ فِي آعْيُنِهِمْ لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا ۖ وَ

و قلیل ساختیم شما را در چشمهای آنها تا انجام دهد الله امری که بود فعل کردنی. و

إِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٤٤﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيْتُمْ فِئَةً

بسوی الله میکند رجعت همه امور. * یا ای کسان با ایمان حین ملاقی بلشکری

فَاثْبُتُوا وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٤٥﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ

ثابت مانید و ذکر کنید الله را بکثرت برای اینکه کامیاب شوید * و اطاعت کنید از الله

وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا

و رسول او و نکنید تنازع که بزدل شوید و برود باد شما و صبر کنید.

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٤٦﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ

بقیناً الله است همراهی صابرين * و نباشید مثل کسانی که خارج شدند از

دِيَارِهِمْ بَطْرًا وَرِئَاءَ النَّاسِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ

دیار خود با جسارت و ریاء کاری مردم و برای باز داشتن از سبیل الله.

وَاللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿٤٧﴾ وَإِذْ زَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ

و الله هر آنچه میکنند عمل، محاط کرده * وقتی مزین کرد برای آنها شیطان

أَعْمَالَهُمْ وَقَالَ لَا غَالِبَ لَكُمْ الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَإِنِّي

اعمال آنها را و گفت نیست غالب شونده بر شما امروز کسی از مردم و منم

جَارُكُمْ فَلَمَّا تَرَأَتِ الْفِئْتَيْنِ نَكَصَ عَلَى عَقَبَيْهِ وَقَالَ

جار شما. وقتیکه دید دو لشکر را، پس گشت بر عقب خود و گفت

إِنِّي بَرِيءٌ مِّنْكُمْ إِنِّي أَرَىٰ مَا لَا تَرَوْنَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ

منم بری از شما من میبینم آنچه نمی بینید من دارم خوف از الله.

وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۚ إِذْ يَقُولُ الْمُنْفِقُونَ وَالَّذِينَ

و الله است شدید العقاب * وقتی میگفتند منافقان و کسانی که

فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ غَرَّهُواَ اِءِدِيْنَهُمْ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ

در قلوب آنهاست مرض "فریفته اینها را دین آنها". و هر که کند توکل

عَلَى اللّٰهِ فَاِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿٤٩﴾ وَلَوْ تَرَى اِذِ يَتَوَفَّى الَّذِيْنَ

بر الله بیقین الله است عزیز حکیم * واگر میدیدی چون دهد وفات کسان

كَفَرُوا الْمَلٰٓئِكَةُ يَضْرِبُوْنَ وُجُوْهُهُمْ وَاَدْبَارَهُمْ وَذُوْقُوا

کافرا ملائک، میزنند روی های آنها و پشتهای آنها را: "و ذائقه کنید

عَذَابَ الْحَرِيقِ ۵۰ ذَاكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ

عذاب حریق را" * اینست حسب اقدام دست های شما و آنکه الله نیست

بِظُلْمٍ لِّلْعَبِيدِ ۵۱ كَذَّابٍ اِلٰ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ط

ظلم کننده بر بندگانش * بمثال ال فرعون و کسان از قبل آنها.

كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ

کفر کردند بر آیات الله، کرد اخذ آنها را الله بگناهان آنها. یقیناً الله است قوی

شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٥٢﴾ ذَلِكِ يَأَنَّ اللَّهُ لَمُرِيكَ مُغَيِّرًا نِعْمَةً

شدید العقاب * چنین بآنکه الله ندهد تغییر نعمتی راکه

انْعَمَهَا عَلَى قَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ

انعام فرموده بر قومی حتی دهند تغییر آنچه در نفس آنهاست و یقیناً الله است شنوای

عَلَيْمٌ ﴿٥٣﴾ كَذَّابٍ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا

علیم * بمثال ال فرعون و کسان از قبل آنها. تکذیب کردند

بِآيَاتِ رَبِّهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ

بر آیات رب خود کردیم هلاک آنها را بگناهان آنها و غرق کردیم آل فرعون را.

وَكُلٌّ كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٥٤﴾ إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ

و کل بودند مردم ظالم * یقیناً شر جانوران اند نزد الله آنانکه

كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٥﴾ الَّذِينَ عَاهَدْتَ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ

کافر شدند باز آنها نمی آرند ایمان * آنانکه عهد کردی با آنها باز شکستند

عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ مَرَّةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ ﴿٥٦﴾ فَمَا تَتَّقَنَّهُمْ

عهد خود را در هر مره و هستند بدون تقوا * پس هرگاه دریافتی آنها را

فِي الْحَرْبِ فَشَرِّدْ بِهِمْ مَّنْ خَلْفَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَدْكُرُونَ ﴿٥٧﴾

در حرب بکن متلاشی آنها را هر که پشتی بان آنهاست تا که بگیرند پند *

وَأِمَّا تَخَافَنَّ مِنْ قَوْمٍ خِيَانَةً فَانْبِذْ إِلَيْهِمْ عَلَىٰ

و اگر داری خوف از قومی کدام خیانت بیانداز بر آنها عین

سَوَاءٌ إِنْ أَسَاءَ اللَّهُ لَا يُحِبُّ الْخَائِنِينَ^{٥٨} وَلَا يُحْسِبُ الَّذِينَ

سویه. یقیناً الله ندارد حب بخائنین * و نکند حساب کسان

كُفَرُوا سَبَقُوا إِنَّهُمْ لَا يُعْزُونَ^{٥٩} وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ

کافر برسبقت خود. اینها نتوانند عاجز کنند * و آماده سازید برایشان قرار استطاعت

مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ

از هر قوت و از ورزیده اسپان، رهب اندازید بآن بدشمنان الله و دشمنان خود

وَأَخْرَيْنَ مِنْ دُونِهِمْ لَاتَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا

و دیگران غیر آنها که ندارید علم از آنها. الله دارد علم بر آنها. و هرآنچه

تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ

انفاق میکنید از شیء فی سبیل الله میشود وفا بشما، و بر شما

لَا تُظْلَمُونَ ﴿٦٥﴾ وَإِنْ جَاحُوا لِلْسَّلَامِ فَأَجْزَلْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى

نمیشود ظلم * و اگر کنند تمایل به سلم باز میل کن به آن و توکل کن بر

اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦١﴾ وَإِنْ يُرِيدُ فَإِنَّ يَخْدَعُوكَ

الله. یقیناً اوست سمیع العلیم * و اگر کند اراده که کند خدعه باتو

فَإِنَّ حَسْبَكَ اللَّهُ هُوَ الَّذِي آتَاكَ بِنَصْرِهِ وَبِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٢﴾

بازهم دادرس توست الله. اوست آنکه دستیاری کرد ترا بنصرت خود و با مؤمنین *

وَأَلْفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا

و الف ت آورد بین قلبهای آنها. اگر انفاق میکردی آنچه در زمین است جمیعاً

مَا آفَتْ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ^۱ وَلَكِنَّ اللَّهَ آفَتْ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ

نمیآوردی الفت بین قلبهای آنها و لکن الله الفت آورد بین آنها. یقیناً اوست عزیز

حَكِيمٌ^۲ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ^۳

حکیم * یا ای نبی دادرس توست الله وهر که متابعت میکند ترا از جمله مؤمنین *

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ

یا ای نبی تحریک کن مؤمنین را برای قتال. اگر باشد از شما

عَشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتِينَ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ

بیست مردم باصبر، میشوند غالب بر دو صد. و اگر باشد از شما

مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٦٥﴾

صد، میشوند غالب بر هزار از کسان کافر چون آنها اند قوم ناهم *

الَّذِينَ خَفَّفَ اللَّهُ عَنْكُمْ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ ضَعْفًا فَإِنْ يَكُنْ

الآن تخفیف کرد الله بر شما و علم دارد که در شما اند ضعف. پس اگر باشد

مِّنْكُمْ مِّائَةٌ صَابِرَةٌ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ ۚ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ

از شما صد مردم صابر، میشوند غالب بر دو صد. و اگر باشد از شما

أَلْفٌ يَغْلِبُوا أَلْفَيْنِ بِإِذْنِ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿۶۶﴾

هزار، میشوند غالب بر دو هزار به اذن الله. و الله است همراهی صابرين *

مَا كَانَ لِنَبِيِّ أَنْ يَكُونَ لَهُ اسْرَىٰ حَتَّىٰ يُتَخَّنَ فِي الْأَرْضِ ۗ

نشاید نبی را که باشد او را اسیرانی حتی شود خنثا (ظلم) در زمین.

تُرِيدُونَ عَرَضَ الدُّنْيَا وَاللَّهُ يُرِيدُ الْآخِرَةَ ط وَاللَّهُ

دارید اراده عرض دنیا را و الله دارد اراده آخرت را. و الله است

عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٦٧﴾ لَوْلَا كِتَابٌ مِّنَ اللَّهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِيهَا

عزیز حکیم * اگر نمیبود مکتوب از الله سابقاً، میکرد مس بشما آنچه

أَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٦٨﴾ فَكُلُوا مِنَّمَا غَنِمْتُمْ حَلَالًا طَيِّبًا

اخذ کردید، عذاب عظیم * بخورید آنچه غنیمت گرفتید حلال و پاک.

وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٦٩﴾ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ

و تقوا کنید به الله. یقیناً الله است غفور رحیم * یا ای نبی بگو

لِمَنْ فِي أَيْدِيكُمْ مِنَ الْأَسْرَىٰ ۗ إِنْ يَعْلَمِ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ

به آنکه در دست شماست از اسیران، اگر بداند الله در قلبهای شما

خَيْرًا لِّوُتِكُمْ خَيْرًا مِّمَّا أُخِذَ مِنْكُمْ وَيَغْفِرَ لَكُمْ وَاللَّهُ

خیری، میدهد بشما بهتر از آنچه کرد اخذ از شما و میکند مغفرت شمارا. و الله

غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿۷۰﴾ وَإِنْ يُرِيدُ وَإِخْيَانَكَ فَقَدْ خَانُوا اللَّهَ

غفورِ رحیمِ است * و اگر کنند ارادهٔ خیانت بتو البته خیانت کردند به الله

مِنْ قَبْلُ فَأَمْكُنْ مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿۷۱﴾ إِنَّ الَّذِينَ

از قبل، داد تمکن ترا بر آنها. و الله است علیم حکیم * یقیناً کسانی که

أَمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ

ایمان آوردند و هجرت کردند و جهاد کردند با اموال خود و نفسهای خود فی سبیل

(۱) داد تمکن ترا: داد قدرت و توانائی مالی و جسمی برای تو.

اللَّهُ وَالَّذِينَ آوَا وَنَصَرُوا أُولَئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ط

الله، و کسانی که مأوا دادند و نصرت کردند، آنها اند بعض آنها اولیاء بعضی.

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يُهَاجِرُوا مَا لَكُمْ مِنْ وَلَايَتِهِمْ مِنْ

و کسانی که ایمان آوردند و نکردند هجرت نیست بر شما از ولایت آنها کدام

شَيْءٍ حَتَّىٰ يُهَاجِرُوا وَإِنِ اسْتَنْصَرُوكُمْ فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمْ

شیء حتی کنند مهاجرت. و اگر بخواهند نصرت از شما در دین بر شماست

النَّصْرُ إِلَّا عَلَىٰ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُم مِّيثَاقٌ ۗ وَاللَّهُ بِمَا

نصرت الا بر قومیکه بین شما و بین آنهاست میثاق. و الله بر آنچه

تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿۷۲﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۗ

میکنید عمل بصیراست * و کسانی که کفر کردند بعضی آنها اند اولیاء بعضی.

إِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ ۗ ﴿۷۳﴾ ۗ

الا بکنید فعل چنان میشود فتنه در زمین و فساد کبیر. * و

الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ

کسانیکه ایمان آوردند و هجرت کردند و جهاد کردند فی سبیل الله و کسانیکه

أَوْوَا وَنَصَرُوا أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَ

مأوا دادند و نصرت کردند آنها هستند مؤمنان حقاً. برای آنهاست مغفرت و

رِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿۷۲﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَعْدُ وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا

رزق کریم * و کسانیکه ایمان آوردند از بعد و هجرت کردند و جهاد کردند

مَعَكُمْ فَأُولَئِكَ مِنْكُمْ وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ

معیت شما، هستند آنها از شما. و رشته داران رحمی، بعضی آنهااند اولیٰ بر بعضی

فِي كِتَابِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ۷۵

در کتاب الله. یقیناً الله است بكل شیء علیم *